

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lv dovici || De Ponte Vallis-|| Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-|| libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

Puente, Luis de la

Coloniæ Agrippinæ, 1625

§. 2. Secunda familiaritatis proprietas.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39637

tur, respondit: *etiam mihi acciderit quod vides, quomodo patri placere Domino in
ceremoniis mente lugubri. Quod cum audisset Moyses, recepit satisfactionem: suffi-
cientem iudicans exultationem, quod ex tristitia esset afflicus. Denique qui
valde sunt tristes, reliquis sunt in agendo graues, & omnes fugiunt eorum cō-
uersationem, gaudentes potius coniungere se modeste & grauius letis: ac
propterea de Christo Domino nostro dixit dauid: quod cum *guxerit Deus
oleo letitia pra consortibus eius.* His verbis insinuans, futurum illum in anima
hac caelesti letitia plenum, quam totum etiam corpus modestia & grauitate
quadam diuina participaret, & omnes bene illi afficerentur: omnes etiam e-
ius socij, hoc est discipuli, eiusdem essent participes: quia plurimum in eo si-
bi complacet, quod omnes in letitia illi seruiant: sic enim idem Dauid:
In seruit Domini in letitia; introite in conspectu eius in exultatione. Et Salomon,
longum quendam concludens sermonem: *cognomi* (inquit) *quod non esset me-
lius nisi letari, & facere bene in vita sua:* nam bona letitia bonam promouet
viam; quae vicissim ipsam auget letitiam. Quare si huiusmodi naturalis
tristitia fors tibi contigerit, debes eius excessum mortificare, siquidem
gratia naturam corrigit & emendat; & (vt sponsus dixit) *forte est vt mors
delectio* siue charitas, ad extinguendum scilicet prauam hanc connaturalem
indolem: bona etiam conscientia, cordis adfert letitiam, quae tristitiam ex-
pellit aut moderatur. Sed attentiori studio fugere oportet tristitiam *visio-
sam*, diligentem dando operam, ne propria tuae voluntati valde sis addictus;
sed eam cum diuina in rebus omnibus coniungas & conformes: hoc est e-
nim quod Sapiens dixit: *non contristabit iustum quid ei acciderit;* quia nihil ei
euenit contra votum & desiderium, quod transfudit in ipsum Deum: a cuius
voluntate & prouidentia acceptat & amplectitur quidquid non est pecca-
tum; & fiducia, quam in ea collocatam habet, radices euellit tristitiae, & cor
ipsum pace implet & gaudio; redditque affabilem valde & humanum, om-
nibus eius Reipublicae & familiae.*

§. 11. Reliquae familiaritatis proprietates.

EX prima hac proprietate *secunda* oritur, quae Propheta exprimit illo ver-
bo. *nequeturbulentus,* hoc est, neque turbatus erit, nec praeps, aut festinas
instar turbinis, aut venti vehementis, qui quasi in inomento euoluit & turbat
omnia: quod proprium est eorum, qui natura sunt cholericis, & impetu quodam ac
vehementia in dictis & factis suis progrediuntur: & sic turbant pacem reliquo-
rum, & familiam; ac ipsam etiam ciuitatem commouent; quos instruit Ecclesiasti-
cus, dicens *a noli citatus esse in lingua, noli sicut leo esse in domo tua, euertens dome-
sticos tuos,* huiusmodi enim furij & tibi ipsi, & illis nocet: & expellis e domo

f Lev. 10. 19

Et Alijs gra-
uis.

g f A. 44. 8.

h Psal. 99 f.

i Eccles. 2.

12. 22.

Naturae cor-
rigenda.

k Cant. 8. 6.

3.

Vitiōsa.

Prou. 12. 21.

Fiducia in

Deum.

2.

a Eccl. 4. 34.

3. Reg. 19. 20

Tranquil-
lus sit sermo
etiam in re-
prehensionibus.

b Cant. 4. 11

c Cap. 5. 13.

Lib. 1. offic.

c. 9. § 13.

33

33

Nec tamen
sit nimis
tardus.

3-

Lib. 31. mor.

cap. 21.

d Ephes. 4.

31.

Lib. 1. offic.

cap. 18.

Absit cla-

mor.

33

33

33

Reg. 11. Bro

u. rium.

tua spiritum Dei, qui non habitat in turbatis, sed in quietis, & pacificis cordibus. Et quemadmodum Elia Prophetæ dictum est *Dominum non venire in spiritu grandi & forti, subuertente montes, sed in sibilo aure tenuis*: ita Deus non inuenitur in ijs, qui in modo suo agendi quasi turbines & tonitrua se habent, terrentes & turbantes alios absque causa: sed in ijs, qui mansueti sunt, humani, & suaues, sicut quierus ventus & lenis, qui refrigerat quidem sed non excæcat, aut turbat. Talis igitur esse debet ratio agendi ipsius Iusti, eiusque verba ita lentè, quietè, ac tranquillè prodire, vt omnium animos ad se alliciat, refrenans naturalem & vitiosam cholera, quæ ad loquendū cum impetu & turbatione incitat: idcirco de sponsa dictum est, quod *b eius labia essent fauus*, ab apibus sanctarum cogitationum fabricatus, *qui mel distillaret*, verba scilicet dulcia, quietè, & sensum proferendo. Vt autem intelligatur, idem esse seruandum in vitiorum reprehensionibus, quo tempore solet cholera magis accendi: etiam dicitur de *c labiis sponsi, quod distillent myrrham primam*: quia non solum dulcium verborum *mel*; sed etiam asperorum *myrrha* tranquillè & non tumultuariè, & animo turbato & inquieto effluere debet.

SED hoc extremum fugiens, caue ne in alterum illud incidas, vt nimis tardè & magna cum moraloquaris: id enim non minus esset alijs molestum, quàm si cum vehementia & cholera loquereris. vox (inquit S. Ambrosius) non laxa, nec fracta, aut effæminata esse debet, quemadmodum aliqui titulo grauitatis effingere solent, sed integra & virilis sicut hominem grauem decet, ita vt quisque studeat vitiosum extremum, ad quod à natura propendet, mortificare: qui nimis est phlegmaticus, addat sibi calcar, ne sit in loquendo tam tardus: nimis cholericus freno contineat suam properationem: ita scribitur de glorioso Patre nostro S. Ignatio, quod cum constitutionem haberet cholericam, ita illam represserit, vt videretur esse phlegmaticus.

HVIC proprietati affinis est *tertia*, quæ illo verbo explicatur: *non clamabit, aut non vociferabitur*, nimis altè vocem extollendo, id enim efficit ira & cholera, sicut aduertit S. Gregorius allegans dictum illud Apostoli: *d omnis amaritudo, & ira, & indignatio, & clamor procul tollatur à vobis*, qui clamor valdè contrarius est grauitati & modestiæ Christianæ: cuius munus (vt ait S. Ambrosius) est hos clamores moderari: *ipsū*, inquit, *vocis sonum libet modestia, nec exiusquam offendat aurem vox fortior*. Consultiq; idem Sanctus, vt initio sermonis vtamur voce paulò demissiori, quàm soleamus; vt ita paulatim ascendamus, donec ad mediocritatem decentem perueniamus, quemadmodum à Musicis & concionatoribus fieri solet; vt nimirum modesta, sed atque exordia, testimonium sint boni progressus futuri. Sed fusius hoc est profecutus S. Basilius, dicens: *vocis modum audientium necessitas ipsa definiat, adeò vt non ita demissa sit, vt non audiat ab eo,*

qui

qui cum loqueris: nec tamen altior, quàm sit opus; vt ille te audiat: quod si demissius loquentem audire te ille possit, ià clamor cēlebitur, ab Apostolo damnatus. non verò clamor censeretur, quando vox idē effertur, quod ad plures sermo habeatur, quemadmodum à Concionatoribus fieri consuevit, aut ad excitandos dormientes, tepidos extimulandos, aut ad affectum aliquem & sentum cordis aptius exprimendum. Quod Christum D. N. interdum fecisse Euangelistæ docent, quibus tamen non aduersatur Propheta de eo dicens: *non clamabit, & non vociferabitur*, intelligit enim de clamore aliquo hominis ira perciti: quia in communi suo cum alijs colloquio & agendi ratione loquetur modesta, humili, & graui voce: id quod aptum est *medium ad perfectionem* acquirendam. quod etiam assecutus est quidam Philosophus, qui dixit: *ad summam perfectionem volo te esse breuiloquum; raro loquum, & submissa voce loquentem*, vt medium teneamus iam indicatum.

MVLTVM ad id iuuerit, occasiones vitare altius & immodestè loquendi: V. G. non loquendo cum eo, qui procul est: si commodè possis propius accedere; non loquendo quando alij simul & confusè loquuntur; sed expectando, donec illi absoluerint. Et hoc etiam voluit insinuare Propheta cum dixit: *non audiet aliquis in plateis vocem eius*. quasi dixerit: non erit garrulus, neque loquax, sicut illi, qui simul conueniunt ad colloquendum in circulis multorum, vbi necesse est non seruari in loquendo ordinem eò quod multi sint qui simul loquantur. Etiam iuuat non laxare risui habenas in rebus letis: nam (vt Ecclesiasticus dixit) *e fatuus in risu exaltat vocem suam: vir autem sapiens vix tacitè ridebit*. Iuuat quoque pertinaciam & contentiones in loquendo tollere, quibus semper miscentur clamores. ac propterea de Christo D. N. vtrumque simul dicitur: *non contendet, & non clamabit*. Et hæc quarta proprietas est, quæ plurimum iuuat ad pacem & bonam familiaritatem cum alijs habendam: vt, quantum erit possibile; abstinere à contradicendo alijs, & contendendo cum eis absque manifesta id faciendi necessitate: iuxta illud Ecclesiastici cōsiliū: *de ea re, quæ te non molestat; ne ceteris*. & Apostolus discipulum suum Timotheum monet: *ne verbis contendat*, eò quod ad nihil sit utile, nisi ad subuersionem audientium, eosque malo contentions exemplo scandalizandos: eò quod indicium sit superbi, arrogantis, ac pertinacis in sito iudicio hominis; & volentis semper vincere: sicut è contra valdè edificat, quod quis ab huiusmodi contentionibus modestè & humiliter desistat: quod expressè Salomon dixit: *honor est homini, qui separat se a contentionibus: omnes autem stulti miscentur contumeliis*. ille enim verè honorem consequitur prudentis, humilis, ac modesti, redditque se omnibus amabilem: quia, vt pacem cum illis habeat, vult suo iuri cedere: stulti

Pp 3

autem

Luc. 8. 9.
Ioan. 7. 37.
Et c. 12. 43.
Modestia
vocis medi-
um perfe-
ctioni.
Refert Thur.
c. Tract. 35.
in Reg.
S. Benedicti.
Occasio cla-
moris col-
lenda.

c. Ecc. 21. 23.
4.
Risus &
Contentio
vitanda.

f. Eccl. 11. 9.

2. Tim. 2. 14.

autem in suis contentionibus saepe miscent verba proximos pungentia.

Li. 1. Off. c. 2

”
”
”
”
”
”
”
”
”
”
”
”
”
”

Hoc fusius explicuit S. Ambrosius, dicens; colloquia & sermones nostros diuidi in conuersationes familiares, & in disputationes, ad inueniendam veritatem in scientijs: & in vtrisque studendum esse ne qua sit turbatio, sed noster sermo mitis sit, suavis, humanus, beneuolentia & gratia plenus, ab omni contemptus aliorum odore vacuus: *absit* (inquit) *peritio in familiari sermone contentio*, quia semper plus vanitatis, quam vtilitatis inuoluit: & conuersatio, quae recreationis causa accipitur, vertitur in amaritudinem; & qua fouebatur amicitia, postea fouetur odium. Disputatio (inquit) sit absque ira; suauitas sine amaritudine; admonitio sine asperitate; & exhortatio sine offensione: & quemadmodum danda opera est; ne in omnibus actionibus nostris nimius affectus rationem conculcet, sed consilijs bonis locum demus: ita studendum est, ne verba nostra proferantur cum aliquibus indicijs irae, aut odij aut cupiditatis, aut affectus alterius deprauati. haec S. Ambrosius.

5.

Humilis
compatitur
non insultat
victis.

SED contentionibus inter disputandum reiectis in vltimum huius operis Tomū, addamus *quintam* proprietatem, quae de Christo D. N. dicitur: *culam quassatū non confringet*: hoc est mansuetudine, clementia & moderatione vtetur erga imbecilles & afflictos, eosque qui tanquam semiuicti suam incipiunt deserere stationem; & claudicant in progressu familiare enim est superbis & cholericis, altos suos spiritus & impatientiam ostendere in maiores ac debiliores, quibus putant se posse praeualere: quod si in contentionibus disputationum initium aliquod victoriae obtineant, non desistunt, donec omnino vincant, & alios prosternant: quod si emulationem cum alijs habeant, quos vident incipere cadere: non cessant donec eos prosternant & conterant: at humilis charitate feruens, est mansuetus, clemens, & misericors: non frangit arundinem, quae integra est; nec quassatam comminuit: non deicit stantem, nec lapsum conculcat. non detrahit exaltatos, nec deiectis & humiliatis triumphat: potius ex misericordiae visceribus contendit consolidare contractos, lapsos erigere & oppressos exaltare.

6.
Proprietat.

Q u o d si qui illorum valde erunt *impatientes*: erga eos magis exerit suam charitatem; nam id addit Isaias, dum ait: *lucem fumigans non extinguet*: quasi diceret. si homines, qui lucem & honoris splendorem, quem habebant, amiserunt, erumpant in furorem; quod se humiliatos ac reprehensos videant; & in ea furia sunt instar lychni, qui cum arderet in lampade, flatu vno fuit extinctus, & ingrattissimum emittit fumum: ita illi huiusmodi fumum ad naves eiciunt, offendentes, & iniurijs afficientes eos, a quibus sunt humiliati ac reprehensi: nihilominus qui iustus & misericors est, eum

fumum

fumum patienter tolerat, nec vult huiusmodi impatientem ac furiosum, etiam si importunum & impudentem, pessundare; sed cum mansuetudine illum tolerat, & expectat: donec furor ille tanquam fumus euanescat, ut, eo cessante, de eius remedio agat: imitatus illustrissimum Salvatoris nostri exemplum, in quem scribæ & pharisæi insurrexerunt, & multarum iniuriarum ac blasphemiarum fumo eum afflixerunt, eò quòd vitiorum suorum eos admoneret, ac reprehenderet. Et quamvis potuisset ipse illos perdere & extinguere, noluit tamen eas iniurias vlisci; sed admiranda patientia illas tolerare: dans eis pœnitentiæ locum, qua possent ad nouam vitam resurgere.

Inustus suffert impatientem.

CAPVT XIV.

QUAS NAM DISCORDIAS EFFICIAT ACCEPTIO personarum in mutuo hominum commercio; aut sibi quod optimum est, absque iusta causa usurpare: & qua ratione illa impediantur.

ITIVM illud, quo vnum alteri absque sufficienti causa & ratione præponimus, (quod personarum acceptionem appellamus) innumera parit in Repub. & familia odia, inuidias, ac discordias: ac propterea in Scriptura sacra grauitè reprehenditur ac damnatur, & Isaias dixit de Christo D. a quod non accipiet personam. Vt autem quæ de eo dicenda sunt, faciliùs intelligantur, præmittimus hoc vitium tum interiùs in mente, tum exteriùs exetceri. Interiùs fit, cum, fertur iudicium, quo absque sufficienti causa aliquis alteri præfertur, ob solam speciem, quæ exteriùs apparet: cum nullum adfit sufficiens iudicium eius; quod intus in eis latet, propter quod alter alteri præferatur. Ex quo iudicio prouenit exterior executio valde perniciofa in nonnec casibus, quos refert S. Thomas: quorum aliqui pertinent ad Iudices, de quibus in proximo Tractatu differetur, reliquorum duo sunt maximè frequente: primus versatur circa mores, titulos, ac nomina, loca & sessiones, quibus magis honoramus minus dignos, aut ob causas tali honore minus dignas; aut singularitate aliqua erga vnum inter multos aliàs æquales vtimur absque ratione speciali, quæ tale factum approbet ac iustificet. Hæc omnia à Sancto Iacobo Apostolo:

7. Proprietate.

a Isa. 42. 2.

Acceptio personarum interior & exterior.

In c. 2. Epi. S. Iacobi.

repre-